

ภาคผนวก ข

เอกสารประกอบการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการแสดงบทบาท สุนัขเฝ้าบ้าน ของนักหนังสือพิมพ์”

สรุปการวิเคราะห์องค์ประกอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้านของนักหนังสือพิมพ์

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามแก่นักหนังสือพิมพ์ จำนวน 256 คน โดยให้แสดงความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้านของนักหนังสือพิมพ์ไทย จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงบทบาทสุนัขเฝ้าบ้าน ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 13 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 : ทักษะและคุณสมบัติในการแสวงหาข่าว(เชิงสืบสวน)

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- การมีความสามารถที่จะสัมผัสความผิดปกติ ตั้งข้อสงสัยสิ่งที่ไม่ชอบมาพากล (มีมุกข่าว) ของนักข่าว
- การมีความคิดสร้างสรรค์ ความช่างสังเกต ความอดทนและความรอบรู้ในการทำข่าวของนักข่าว
- การมีลักษณะนิสัยชอบตั้งข้อสงสัยต่อสถานการณ์รอบด้านของนักข่าว

องค์ประกอบที่ 2 : นโยบายการเสนอข่าวเพื่อผลกำไร

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- ความจำเป็นในการทำข่าวเพื่อคำนึงถึงความต้องการของผู้บริหาร
- นโยบายที่เน้นการเสนอข่าวเพื่อผลกำไรทางธุรกิจ
- แรงกดดันที่ทำให้ต้องเสนอข่าว เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจจากผู้ให้ทุนโฆษณา

องค์ประกอบที่ 3 : ปัญหาและอุปสรรคในการทำข่าวเชิงสืบสวน

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- การมีความรู้เฉพาะด้านของนักข่าว เช่น ด้านบริหาร การเงิน/การบัญชี เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- การทำข่าวที่ต้องแสวงหาแหล่งข่าวที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างลึกซึ้ง
- การทำข่าวมีต้นทุน ค่าใช้จ่ายสูงและต้องใช้ระยะเวลาติดตามข่าวอย่างต่อเนื่องยาวนาน

องค์ประกอบที่ 4 : กรอบข้อบังคับทางกฎหมาย จริยธรรมวิชาชีพ และความคาดหวังทางสังคม

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- กฎหมายที่ให้การคุ้มครองการทำข่าว
- กรอบข้อบังคับ จรรยาบรรณวิชาชีพของหนังสือพิมพ์
- ความคาดหวังของสังคมที่ให้นักข่าวเป็นผู้ตรวจสอบ การทุจริตและเปิดโปงปัญหาของสังคมและประเทศ

องค์ประกอบที่ 5 : อิทธิพลทางการเมือง

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- การทำข่าวการเมือง ในสถานะที่ประเทศมีนักการเมืองส่วนใหญ่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของประเทศ
- การทำข่าวที่ถูกแทรกแซงจากอิทธิพลทางการเมือง
- การทำข่าวภายใต้สภาพการเมืองที่ผู้นำรัฐบาลใช้อำนาจแบบเบ็ดเสร็จ เช่น การปกครองโดยเผด็จการทหาร หรือเผด็จการรัฐสภา เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 6 : ข้อจำกัดในการบริหารงานข่าวของกองบรรณาธิการ

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- ข้อจำกัดในระบบงานข่าว เช่น การมอบหมายข่าว กำหนดเวลาปิดข่าวแต่ละวัน ขั้นตอนการคัดเลือกข่าว
- การจัดแบ่งหน้าที่การทำข่าวของกองบรรณาธิการ
- การทำงานที่ต้องแข่งกับเวลาเพื่อให้ทันกับปิดข่าวในแต่ละวัน

องค์ประกอบที่ 7 : ระบบการฝึกฝนด้านวิชาชีพหนังสือพิมพ์/วารสารศาสตร์

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- ระบบการเรียนรู้ที่ทำให้นักข่าว ขาดทักษะการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับปัญหาในการทำข่าวในชีวิตจริง
- การมีมุมมองของนักข่าวที่มองว่า อาชีพนักข่าวเป็นอาชีพที่ช่วยสร้างชื่อเสียง และความโด่งดังได้ เช่นเดียวกับอาชีพดารา
- นักข่าวที่ไม่ได้จบการศึกษาด้านหนังสือพิมพ์/วารสารศาสตร์ ทำให้ขาดอุดมการณ์การขาดทักษะและ มุมมองการเสนอข่าวอย่างรอบด้าน

องค์ประกอบที่ 8 : การมุ่งนำเสนอข่าวชาวบ้าน (ข่าวเบา)

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- การทำข่าวมุ่งเน้นความสนใจของชาวบ้านเป็นหลัก (soft news)
- หนังสือพิมพ์มีนโยบายที่ให้น้ำหนักกับประเด็นข่าวที่เป็นเรื่องที่คนสนใจ (human interest) เช่น ความแปลกประหลาด เรื่องเพศ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 9 : การสร้างพันธมิตรในการทำข่าวเชิงสืบสวนจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- การทำข่าวสืบสวนที่ขาดการสนับสนุนจากสมาคมวิชาชีพหนังสือพิมพ์
- การทำข่าวเปิดโปงการทุจริต คอร์รัปชัน ที่ไม่มีการร่วมมือกันจากหนังสือพิมพ์อื่น ๆ

องค์ประกอบที่ 10 : เน้นการทำข่าวบุคคลที่มีชื่อเสียงสำคัญในตำแหน่งทางการเมือง

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- การทำข่าวในช่วงเริ่มต้นก่อตั้งรัฐบาลที่เพิ่งเข้ารับตำแหน่ง หรือที่เรียกว่า “ช่วงคี่มน้ำผึ้งพระจันทร์”
- การมีรัฐบาลและคณะรัฐมนตรีที่มีชื่อเสียงในสังคม

องค์ประกอบที่ 11 : ความซับซ้อนของข่าวเชิงสืบสวน

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- ความซับซ้อนของข่าวเชิงสืบสวนที่ยากต่อการทำความเข้าใจของผู้อ่าน
- นักข่าวมักจะทำให้ความสำคัญกับการทำข่าวเชิงสืบสวนในเรื่องที่เกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน มากกว่าเรื่องอื่น

องค์ประกอบที่ 12 : ผลกระทบต่อผู้สื่อข่าว

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- การถูกฟ้องร้องจากผู้เกี่ยวข้องในข่าว
- การถูกคุกคามความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักข่าวที่เกิดขึ้นจากการทำข่าวเชิงสืบสวน

องค์ประกอบที่ 13 : ผลกระทบต่อการบริหารธุรกิจสื่อ

หมายถึงปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ

- นโยบายการลดต้นทุนการทำข่าวขององค์กร
- การมีบริษัทข้ามชาติเข้ามาถือหุ้นในองค์กรข่าว